

Prof. Uniwersytetu Humanistyczno – Przyrodniczego
Imienia Jana Długosza w Częstochowie
dr hab. Jerzy Krzyszkowski

Recenzja dorobku habilitacyjnego dr Beaty Ziębińskiej

1. Podstawowe dane o kandydatce

a. Wykształcenie

Beata Ziębińska ukończyła studia magisterskie (praca *Sytuacja polskich seniorów w okresie transformacji ustrojowej*, napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Marii Żrałek) na kierunku politologia o specjalności polityka społeczna, na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w 2002 roku. W 2007 roku na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach habilitantka uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce broniąc rozprawę *Uniwersytety Trzeciego Wieku jako instytucje przeciwdziałające marginalizacji osób starszych*, przygotowaną pod kierunkiem prof. dr hab. Janusza Sztumskiego. Dodatkowym wykształceniem dr Beaty Ziębińskiej są podyplomowe studia w zakresie zarządzania w organizacji pomocy społecznej (Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku Białej 2003 rok) oraz II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny (kurs na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach 2007).

b. Przebieg pracy zawodowej

Dr Beata Ziębińska już w czasie studiów (1998) podjęła pracę zawodową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zawierciu. Kolejno zajmowała stanowiska pracownika socjalnego, potem starszego specjalisty pracy socjalnej, a następnie specjalisty ds. analiz, strategii i oceny zasobów w pomocy społecznej. Obecnie pracuje w MOPS Zawiercie jako koordynator sekcji rozwoju i strategii.

W okresie od 1 marca 2009 do 30 września 2014 roku habilitantka pracowała na stanowisku starszego wykładowcy w Katedrze Nauk o Wychowaniu oraz w Katedrze

Dziennikarstwa w Małopolskiej Wyższej Szkole im. J. Dietla w Krakowie. Od 1 października 2014 roku do września 2018 roku współpracowała z tą uczelnią na podstawie umowy cywilnoprawnej.

Od 1 października 2012 roku dr Beata Ziębińska współpracuje, jako wykładowca, z Instytutem Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ostatnim miejscem zatrudnienia habilitantki jest Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, w którym podjęła pracę 1 października 2019 roku na etacie adiunkta – pracownika badawczo – dydaktycznego.

2. Podstawa formalna recenzji

Podstawą formalną sporządzenia przedmiotowej oceny stanowi pismo z 2 czerwca 2020, które otrzymałem od Zastępcy Przewodniczącej Rady Naukowej Dyscypliny Nauki o Polityce i Administracji oraz Nauki o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Warszawskiego. Zawiera ono informację o powołaniu recenzentów (wśród których pojawia się moje nazwisko) oraz komisji w postępowaniu habilitacyjnym dr Beaty Ziębińskiej. Kryteria oceny dorobku naukowego w postępowaniu habilitacyjnym określa art. 16 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2016 r. poz. 822 i 1211). Zgodnie z art. 16 ust.1 i 2 Ustawy recenzja zawiera ocenę osiągnięć naukowych i istotnej aktywności naukowej. Ocena osiągnięć została dokonana według kryteriów ujętych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 roku w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Podstawą do przeprowadzenia oceny, o której mowa, były dokumenty i prace złożone przez habilitantkę i przesłane mi wraz ze zleceniem recenzji.

3. Ocena osiągnięć naukowych kandydata

a. Główne osiągnięcie naukowe

Doktor Beata Ziębińska zgłosiła do oceny w przewodzie habilitacyjnym publikację autorską zatytułowaną „*Polityczne, społeczno – demograficzne i zdrowotne uwarunkowania opieki nad ludźmi starszymi. Studium porównawcze wybranych państw Europy Północnej i Południowej*” wydaną w 2019 roku przez Wydawnictwo Naukowe „Śląsk” w Katowicach. Książka została poddana recenzji wydawniczej przez prof. zw. dr hab. Lesława Habera oraz

prof. Politechniki Częstochowskiej dr hab. Roberta Janika. Opracowanie zostało określone przez habilitantkę jako najważniejsze osiągnięcie naukowe w okresie po uzyskaniu doktoratu dlatego zasługuje na szczególną uwagę. Monografia, jest obszerna liczy 345 stron, zawiera osiem rozdziałów, w tym podsumowanie i wnioski. W bogatej bibliografii znalazły się monografie, opracowania, artykuły, a także adresy internetowe (łącznie ponad 600 pozycji) co pozwala stwierdzić bardzo dobrą znajomość polskiej i zagranicznej (w języku angielskim) literatury przedmiotu poświęconej polityce społecznej ze szczególnym uwzględnieniem opieki nad osobami starszymi. Do książki dołączono aneks, który tworzy dwadzieścia dziewięć tabel zawierających opracowane przez autorkę zestawienia danych pochodzących z *World Population Prospects*, *Eurostat Database*, *Eurofund*, *Eurobarometr Health and Long Term Care* itp.

Dla pełnej oceny opracowania warto prześledzić jego treść bardziej szczegółowo. W rozdziale wprowadzającym autorka przedstawiła koncepcję swoich analiz, rozpoczynając od definicji kluczowego w jej badaniach pojęcia opieka. Następnie dokonała krytycznego przeglądu literatury poświęconej opiece konkludując, że dotychczasowe publikacje nie uwzględniają wpływu czynników politycznych, społecznych i kulturowych. Brak zdaniem dr Beaty Ziębińskiej opracowań skoncentrowanych na porównywaniu systemów opieki nad seniorami w krajach północno i południowoeuropejskich, a także analiz współzależności narodowych systemów opiekuńczych z ponadnarodową polityką Unii Europejskiej. We wprowadzeniu habilitantka zaprezentowała także przyjęte metody badawcze. Znajdujemy tutaj uzasadnienie wyboru analizy porównawczej uwzględniającej tło funkcjonowania systemów opieki. Autorka przyjęła za Cezarym Żołędowskim koncepcję wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań polityki społecznej oraz połączyła tradycję durkheimowską badań ilościowych z tradycją weberowską analiz jakościowych. Zastosowała także w swoich analizach wtórną analizę danych statystycznych dla porównania dynamiki zmian w badanych społeczeństwach. Swoją strategią badawczą nazwała autorką badaniem porównawczym kilku przypadków mając jak się wydaje, na uwadze państwa wybrane do analiz porównawczych. Pewne wątpliwości budzi u recenzenta zastosowanie metody biograficznej, którą z poziomu analizy indywidualnych losów przenosi Beata Ziębińska na biografię pokoleniową co jest oparte na kontrowersyjnym dla recenzenta założeniu o homogeniczności społeczno – kulturowej pokolenia. Autorka przyjęła koncepcję diachronicznej analizy przyjmując występowanie znaczących punktów zwrotnych wpływających istotnie na biografie i jakość życia seniorów. Analizując podstawy teoretyczne

badania dr Beaty Ziębińskiej dziwi brak w nich odwołania do bardzo obiecującej instytucjonalnej perspektywy teoretycznej jaką jest koncepcja zależności od szlaku (*path dependence*). Podejście to tłumaczy niektóre współczesne procesy jako podporządkowane swojej historii. Innymi słowy chodzi o identyfikowanie związku między decyzjami z przeszłości oraz stanem obecnym i przyszłym. Do upowszechnienia tej koncepcji przyczynił się noblista Douglas C. North jeden z przedstawicieli nowej ekonomii instytucjonalnej.

W głównej części opracowania, na którą składają się cztery rozdziały (2 -5), poddano analizie społeczno – demograficzne, zdrowotne oraz polityczne uwarunkowania opieki senioralnej. Tutaj także przedstawiono koncepcje opieki nad ludźmi starszymi zawarte w dokumentach Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz Unii Europejskiej. W rozdziale drugim autorka przedstawiła obszernie kontekst społeczno – demograficzny opieki nad seniorami rozpoczynając od analizy przemian współczesnych społeczeństw przy użyciu wybranych koncepcji socjologicznych (Ulricha Becka, Zygmunta Baumana czy Richarda Senetta). Następnie omówiła populacyjne uwarunkowania opieki wliczając do nich zarówno procesy migracyjne, jak i starzenie się społeczeństw oraz przemiany form życia rodziny. Tutaj także dr Beata Ziębińska szczegółowo scharakteryzowała fazy przejścia demograficznego i przejścia epidemiologicznego.

W następnym, trzecim rozdziale, analizie poddano zdrowotne uwarunkowania opieki nad seniorami na Północy i Południu Europy. Szczególnie ciekawe i skłaniające do refleksji są rozważania autorki nad behawioralno – kulturowymi koncepcjami zdrowia i stylem życia w badanych krajach. Kolejno omówione i poparte przykładami zostały koncepcje eksponujące znaczenie indywidualnego stylu życia człowieka dla jego sytuacji zdrowotnej. Obok nich przedstawiono szczegółowo materialistyczne podejścia do zdrowia z odwołaniem zarówno do klasyków socjologii (Ferdinand Tonnies), jak i znanych autorów współczesnych (Richard Wilkinson). Dla weryfikacji tez Wilkinsona w odniesieniu do badanych państw habilitantka wykorzystwała współczynnik Giniego, a także wskaźnik udziału osób wykluczonych społecznie. Najdłuższy, czwarty rozdział w książce, zawiera obszerny i odwrotny wykład na temat genezy i ewolucji państwa opiekuńczego od jego prapoczątków w starożytności po czasy współczesne. Bardzo szeroko przedstawiono modele polityki społecznej w państwach Północy i Południa Europy, z odwołaniem do znanych typologii. W rozdziale czwartym zawarte zostały także rozważania autorki na temat roli religii w oparciu o tezy Maxa Webera, poglądy zwolenników funkcjonalizmu i teorii konfliktu oraz

przedstawiono ideologie partii rządzących w badanych krajach. Na końcu tego rozdziału szczegółowo omówiono modele i klasyfikacje systemów opieki.

Z kolei w rozdziale piątym autorka podjęła problem opieki nad seniorami w międzynarodowych koncepcjach polityki społecznej. Rozważania w tej części rozpoczynają się od niezwykle szerokiego omówienia współczesnych tendencji w polityce społecznej: nowego zarządzania publicznego (*New Public Management*), ekonomizacji polityki społecznej, a także koncepcji aktywnej polityki społecznej czy wielosektorowości. Tutaj także omówiono proces deinstytucjonalizacji, który po raz drugi pojawia się w odniesieniu do opieki nad seniorami w krajach Europy Północnej i Południowej w rozdziale siódmym. Przedstawiono także kwestię opieki nad seniorami w dokumentach WHO i Unii Europejskiej.

Dwa ostatnie rozdziały (szósty i siódmy) zawierają ciekawą prezentację dwóch procesów tj. decentralizacji i deinstytucjonalizacji oraz analizę ich wpływu na organizację opieki nad seniorami w państwach Europy Północnej i Południowej. Niewątpliwie analiza tych dwóch uwarunkowań opieki nad seniorami stanowi istotną wartość opracowania dr Beaty Ziębińskiej i jest stosunkowo nowatorska w Polsce. Całość opracowania kończy rozdział zatytułowany „*Podsumowanie i wnioski*”. Znajdujemy w nim podrozdziały zatytułowane: konkluzje teoretyczne, sugestie praktyczne oraz wnioski dla Polski. W podrozdziale zatytułowanym, nieco myląco, konkluzje teoretyczne autorka zamieściła rodzaj podsumowania najważniejszych rezultatów prowadzonych analiz. Powtórzono tutaj najważniejsze wnioski dotyczące roli migracji, rodziny oraz państwa w tworzeniu systemów opieki nad seniorami. Przedstawiono znaczenie stanu zdrowia oraz rolę religii i ideologii partii rządzących w kształtowaniu modeli polityki społecznej, w tym opieki nad seniorami. Szczególnie ciekawe dla polskiego czytelnika wydają się w tym kontekście wnioski dla Polski. Znajdujemy tutaj zarówno zalecenia profilaktyki wdrażanej przez organizacje senioralne, jak i podział opieki na opiekę I stopnia adresowaną do osób częściowo zależnych, jak i na opiekę II stopnia dla osób niezdolnych do samodzielnego życia. Autorka postuluje także, podobnie jak wielu polityków społecznych w Polsce, wprowadzenie zasiłku pielęgnacyjnego, a także pomoc dla opiekunów rodzinnych w postaci elastycznego czasu pracy, szkoleń oraz wynagrodzenia za opiekę. Jak widać Beata Ziębińska nie ograniczyła się do opisu i oceny polityki społecznej w zakresie opieki nad seniorami, ale zaproponowała konkretne rekomendacje, co wpisuje jej rozważania w nurt zaangażowanych nauk

społecznych i znajduje pełną aprobatę u recenzenta, który reprezentuje podobną postawę badawczą.

Ogólna ocena rozprawy

Na początku całościowej oceny książki trzeba podkreślić jej walor jakim jest sam wybór tematu niezwykle ważnego społecznie i bardzo ciekawego poznawczo. Analiza systemów opieki nad seniorami autorstwa Beaty Ziębińskiej wpisuje się w nurt badań w ramach szeroko rozumianej *ageing policy* oraz w narodową, europejską, a nawet światową dyskusję nad instrumentami polityki społecznej w tym obszarze. Znaczenie tego typu refleksji w czasach starzenia się społeczeństw i narastającego problemu zabezpieczenia społecznego tej kategorii ludności trudno przecenić. Innym, obok wyboru tematu, istotnym atutem recenzowanego opracowania, jest zastosowanie przez autorkę ujęcia porównawczego. Komparatystyka jest użyteczną metodą zbierania, testowania i rozwoju teorii, jak i badania praktyki. Studia porównawcze posiadają wiele zalet, z których najważniejszą jest uczenie rozumienia innych kultur. Analizy komparatystyczne zwiększają wiedzę o wspólnych, globalnych problemach społecznych, do jakich należy starzenie się współczesnych społeczeństw, a także wskazują na zalety i wady rozwiązań lokalnych. Są także cennym narzędziem pozwalającym na badanie zjawisk i procesów społecznych w ich kontekście społeczno – kulturowym. Wszystkie wymienione zalety komparatystyki znalazły się w książce dr Beaty Ziębińskiej. Tytuł rozprawy oddaje jej zawartość obejmując rozległe rozważania nad polityką społeczną wobec osób starszych w perspektywie międzynarodowej w aspektach politycznym, społeczno demograficznym i zdrowotnym. W tytule dziwi jedynie brak uwzględnienia kultury, która szczególnie w wymiarze religijnym jest obecna w rozważaniach zawartych w książce. Na podstawie tytułu można natomiast precyzyjnie określić zakres tematyczny rozprawy, co pozwala zaklasyfikować ją do dziedziny nauk humanistycznych w zakresie nauk politycznych. Dla oceny wartości naukowej opracowania podstawowe znaczenie ma przyjęte w niej podejście teoretyczne i zastosowana metodologia. Dla recenzenta, który jest socjologiem polityki społecznej podejście analizujące uwarunkowania polityki społecznej, łączące z powodzeniem ujęcia ilościowe i jakościowe, jest w pełni zasadne i stanowi racjonalny wybór ze względu na temat opracowania. Ocena warstwy metodologicznej, a tym samym warsztatu badawczego autorki jest zasadniczo pozytywna choć w przekonaniu recenzenta szerzej powinien być zaprezentowany schemat metodologiczny studiów porównawczych. Autorce udało się jednak wyjść poza poziom deskrypcji, opisu, i podjąć próbę oceny różnych systemów opieki

z uwzględnieniem ich kontekstu, determinant realizacji polityki opiekuńczej. Tezy stawiane przez dr Beatę Ziębińską są oparte na licznych danych statystycznych i literaturze przedmiotu z obszaru politologii, socjologii, polityki społecznej itp. co nadało pracy charakter interdyscyplinarny. Autorka udowodniła, że doskonale porusza się w obszarze, który wybrała jako temat, zna zarówno aktualną literaturę przedmiotu, dokumenty urzędowe jak i dane statystyczne. Na ogólną ocenę pracy ma wpływ zarówno jej treść jak i forma. Strona formalna sprawia dość pozytywne wrażenie. Książka posiada wyraźną konstrukcję i jest napisana dobrym językiem. Zaletą jest logiczna i merytorycznie uzasadniona struktura pozwalająca autorce utrzymać tok narracji. W miarę poprawnie sporządzono bogatą bibliografię w której brak większych błędów i niezręczności językowych. Podobnie można ocenić treść całej rozprawy.

Ocena merytorycznej zawartości pracy jest również pozytywna choć można przedstawić pewne zastrzeżenia. Za pracą przemawiają jej myśl przewodnia, bogata i licznie cytowana literatura przedmiotu i materiały źródłowe dowodzące kompetencji autorki. Wątpliwości i niedosyt budzi wąski wybór narzędzi badawczych ograniczający je do analizy literatury przedmiotu, dokumentów urzędowych i danych demograficznych, które autorka wykorzystuje do własnych zestawień. Szkoda że dr Beata Ziębińska nie wykorzystwała szerzej technik opartych na komunikacji takich jak wywiad indywidualny, wywiad grupowy lub ankieta internetowa z ekspertami w badanych krajach¹. Cenne informacje przyniosłoby także zastosowanie techniki winiety coraz szerzej używane w studiach porównawczych systemów opieki². Użycie większej liczby metod i technik badawczych pozwoliłoby także na szersze zastosowanie zasady triangulacji, a przez to pełniejszą realizację celów badawczych i większą wiarygodność uzyskanych wyników. Zabrakło także szerszej refleksji na temat studiów porównawczych bowiem autorka przyjęła perspektywę politologiczną, którą w Polsce reprezentują A. Antoszewski czy J. Bajer, a zabrakło refleksji socjologów i polityków społecznych o badaniach porównawczych (np. Else Oyen³, czy Jochen Classen⁴). Niedosyt budzi pewna przewaga elementów deskryptywnych wyrażająca się w szerokim

¹ Przykładem podejścia wykorzystującego wiedzę ekspercką może być analiza porównawcza modeli współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi w wybranych państwach UE jaką przygotował zespół Ewy Leś w 2010 roku

² Autor recenzji razem z Bożeną Balcerzak – Paradowską oraz Stanisławą Golinowską uczestniczył w takich badaniach dla Eurofund i Observatory of Social Services

³ Por. Comparative Methodology. Theory and Practice in International Social Research, (1990), edited by Else Oyen, SAGE Studies in International Sociology 40,

⁴ Por. Comparative Social Policy. Concepts, Theories and Methods, (1999), edited by Jochen Classen, Blackwell Publishers,

relacjonowaniu licznych teorii i danych statystycznych bez ich analizy oraz brak podsumowań rozdziałów zawierających opinie autorki. Inny sposób analizy zebranego materiału pozwoliłby autorce na ciekawsze i bardziej owocne studia nad złożonością licznych uwarunkowań współczesnych polityk w zakresie opieki wobec ludzi starszych.

Reasumując, podkreślić jeszcze raz należy trafny wybór tematu recenzowanego opracowania oraz, co szczególnie ważne w sytuacji rosnącego wyzwania demograficznego, możliwość praktycznego wykorzystania przedstawionych rozwiązań, przykładów dobrej praktyki. Docenić także należy rozległość podjętej problematyki i stopień trudności badań, które podjęła autorka – tak w zakresie ich konceptualizacji jak i realizacji. Mimo zgłoszonych zastrzeżeń podkreślić trzeba, że praca w całości jest ciekawa, prezentowany problem ma cechy oryginalności a jej konstrukcja jest logiczna i spójna. Całość świadczy o dojrzałości naukowej habilitantki zarówno merytorycznej, jak i warsztatowej. Wśród szczegółowych analiz nie wzięto pod uwagę uwarunkowań organizacyjnych wynikających z kondycji jednostek organizacyjnych służb społecznych oraz warunków i obciążenia pracą tych pracowników, którzy ponoszą odpowiedzialność za opiekę nad seniorami. W autoreferacie autorka wskazała jako swój wkład do nauki o polityce poszerzenie wiedzy na temat uwarunkowań opieki nad ludźmi starszymi oraz podejście badawcze eksponujące szeroki kontekst funkcjonowania systemów opiekuńczych. Jako model użyteczny analizy systemów opiekuńczych uznać można koncepcję podzielenia determinant polityki społecznej zmienne niezależne czynniki demograficzne, zdrowotne, społeczne i polityczne oraz jako zmienne zależne organizację, decentralizację i deinstytucjonalizację. Ogólna ocena rozprawy jest pozytywna. Przedstawione wcześniej wątpliwości są tak prawem jak i obowiązkiem recenzenta, ale nie stanowią podstawy do zakwestionowania wartości pracy, a raczej punkt wyjścia do dyskusji i dalszych badań. Oceniając generalnie główne osiągnięcie naukowe dr Beaty Ziębińskiej i jej wkład w dyscyplinę można stwierdzić, że spełnia wymogi stawiane tego typu opracowaniom.

Ocena pozostałego dorobku naukowo - badawczego

Analiza przesłanej przez habilitantkę dokumentacji jednoznacznie wskazuje, że jej zainteresowania naukowo – badawcze koncentrowały się przede wszystkim na problematyce dotyczącej opieki nad seniorami, ale przedmiotem jej eksploracji była także pomoc społeczna. Habilitantka poza swoim głównym osiągnięciem naukowym czyli książką *„Polityczne, społeczno – demograficzne i zdrowotne uwarunkowania opieki nad ludźmi*

starszymi”, zgromadziła także dorobek naukowo – badawczy na który składają się artykuły w naukowych czasopismach krajowych z obszaru polityki społecznej:

1. Polityka Społeczna - czasopismo z listy B – jeden artykuł
2. Problemy Polityki Społecznej - czasopismo z listy B – jeden artykuł
3. Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, - czasopismo z Listy B – jeden artykuł
4. Studia Humanistyczno – Społeczne Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach – czasopismo z Listy B – jeden artykuł
5. Konteksty Społeczne – czasopismo z Listy B – jedna recenzja
6. Studia Politicae Universitatis Silesiensis - czasopismo z Listy B – jedna recenzja

Jak widać dr Beata Ziębińska opublikowała sześć artykułów w czasopismach naukowych z Listy B sześć, w tym dwie recenzje książek. Brak w prezentowanym dorobku habilitantki publikacji w czasopismach naukowych z Listy A, czyli tych znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JRC) lub na liście European Reference Index for the Humanities (ERIH). Analiza listy publikacji po doktoracie wskazuje, że największą ich liczbę (16) stanowią rozdziały w zbiorowych monografiach (w tym zestawieniu mieści się pięć haseł opracowanych dla Encyklopedii Starości). W wykazie opublikowanych prac naukowych znajdujemy również informacje o dwóch artykułach w języku angielskim złożonych, a będących w trakcie recenzji, przeznaczonych do publikacji na stronach internetowych konferencji sieci ESPANET.

Analiza tematyczna dorobku dr Beaty Ziębińskiej wskazuje, że zdecydowana większość jej publikacji zarówno w czasopismach naukowych jak i w monografiach jest poświęcona tematom: starości, polityki senioralnej, opieki nad seniorami, często podejmowanym w ujęciu porównawczym. W tej problematyce mieści się również artykuł metodologiczny poświęcony genogramowi jako narzędziu służącemu badaniu relacji międzypokoleniowych w rodzinie. Konsekwencja zainteresowań habilitantki wydaje się przemawiać na jej korzyść, świadcząc o świadomym i konsekwentnym wyborze naukowym pozbawionym cech koniunkturalizmu.

Ogólną ocenę dorobku habilitantki umożliwia analiza Indeksu Hirscha w Scholar Google, w którym liczba cytowań habilitantki (stan na 10 sierpnia 2020) wynosi 79 (w tym h – indeks 3, a i 10indeks - 2). Brak natomiast sumarycznego impact factor według listy Journal Citation Reports (JCR) oraz publikacji według bazy Web of Science.

Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego i współpracy międzynarodowej

Badanie dorobku popularyzatorskiego wskazuje, że dr Beata Ziębińska publikowała krótkie artykuły informacyjne o działalności koła naukowego oraz wynikach badania projektu *Polsenior* w czasopismach *Signum Temporis* oraz *Silva Rerum* wydawanych w Małopolskiej Wyższej Szkole im. J. Dietla w Krakowie.

Analiza uczestnictwa dr Beaty Ziębińskiej w programach europejskich i innych programach międzynarodowych i krajowych wskazuje na jej udział w dwóch projektach wdrożeniowych. Na podstawie informacji zawartych w *Wykazie opublikowanych prac naukowych zawierający również informacje o osiągnięciach dydaktycznych, sprawowanej opiece naukowej, współpracy z instytucjami lub organizacjami, odbytych stażach oraz działalności popularyzatorskiej* i przesłanych kserokopii zaświadczeń i certyfikatów wiadomo, że pierwszy z nich to Projekt *Budowanie mostów między pokoleniami – współpraca międzynarodowa na rzecz osób starszych* finansowany ze środków Unii Europejskiej, w ramach programu Europa dla obywateli – Działanie 1.2, Sieci miast partnerskich. Dołączone do dokumentów zaświadczenie podpisane przez dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Katowicach potwierdza udział dr Beaty Ziębińskiej z referatem w seminarium będącym częścią wizyty studyjnej przedstawicieli siedmiu krajów europejskich. Brak informacji o innych formach uczestnictwa habilitantki w tym projekcie. Beata Ziębińska deklaruje, że uczestniczyła jako ekspert w Projekcie 9.2.1. *Rozwój usług społecznych na terenie miasta Zawiercie*, w ramach którego, jak napisała, odbywała przez blisko rok cotygodniowe konsultacje podczas, których mieszkańcy miasta mogli zgłaszać problemy dotyczące seniorów, jak również uzyskać informacje na temat wsparcia osób starszych w mieście Zawiercie. Niestety w dostarczonych materiałach nie znaleziono dokumentów potwierdzających uczestnictwo habilitantki w tym projekcie. Swoistym wskaźnikiem aktywności naukowej, w tym intensywności współpracy międzynarodowej, dr Beaty Ziębińskiej był jej aktywny (z referatem) udział w międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych. W okresie po obronie doktoratu (2009) do złożenia dokumentów było to 8 konferencji międzynarodowych oraz 13 konferencji krajowych. W zdecydowanej większości tematyka referatów dotyczy problemów seniorów oraz systemów opiekuńczych dla ludzi starszych w krajach Północy i Południa Europy.

Dowodem na aktywność naukową dr Beaty Ziębińskiej jest również jej członkostwo w organizacjach i towarzystwach naukowych takich jak Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej czy Polskie Towarzystwo Gerontologiczne.

Analiza dorobku dydaktycznego dr Beaty Ziębińskiej wskazuje, że była promotorem 100 prac licencjackich na kierunkach Pedagogika oraz Dziennikarstwo i Komunikacja Społeczna. W czasie pracy dydaktycznej była także, przez cztery lata, opiekunem koła naukowego studentów pedagogiki. W dokumentach habilitantki znajdujemy także informację o jej działalności w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej jaką jest zatrudniająca ją Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawierciu. W tym obszarze prowadziła monitoringi realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz oceny zasobów pomocy społecznej wykonane dla MOPS w Zawierciu. W związku z tymi działaniami habilitantka otrzymała wyróżnienie od Prezydenta Miasta Zawiercie za profesjonalną realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zawiercie.

Konkluzja

Postępowanie habilitacyjne, którego elementem jest niniejsza recenzja, dotyczy dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji. Oznacza to, że obowiązkiem recenzenta jest odpowiedź na pytanie, czy wkład dr Beaty Ziębińskiej w rozwój tej nauki jest znaczny. Świetle przedstawionej recenzji odpowiedź na to pytanie jest pozytywna. Autorka jest w swoich analizach twórcza i proponuje nowy model teoretyczny dla eksploracji obszaru badawczego polityki społecznej w zakresie systemów opieki nad seniorami. Podobnie w zakresie metodologii habilitantka twórczo rozwija połączenie metod i technik badań ilościowych i jakościowych w studiach komparatystycznych. Biorąc pod uwagę przedstawioną w powyższej recenzji ocenę przedłożonej publikacji oraz analizę aktywności naukowej habilitantki wnioskuję o dopuszczenie dr Beaty Ziębińskiej do dalszego etapu postępowania habilitacyjnego.

